

Oktatási Hivatal

A 2012/2013. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP ÉS VÁLASZLAP

Munkaidő: 180 perc
Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz, illetve pótlap nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 70 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: ..... oszt.: .....

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen   nem

Az iskola neve: .....

Az iskola címe: ..... irsz.: ..... város

..... utca ..... hsz.

Megye: .....

A felkészítő tanár(ok) neve: .....

.....

Összes pontszám: .....   **Javító tanár: .....**

1) **Fiktív** levélrészletek... **Ki** írhatta volna – **kinek?** A *feladó* és a *címzett* nevéért **1-1** pont jár.

A) „Igaz Férfiú! Tekintetes Uram! Kedves Mesterem! Köszönöm, hogy «Ősz» című versemet elküldhettek Uraságodnak. Hálás vagyok a javaslataidért, amelyeket megszívlelek, és szívesen módosítom itt-ott a szöveget. Megváltoztatom a címet is.”
<i>A feladó és a címzett:</i>
B) „Kedves Barátom! Nem tudom, miért gondolod azt, hogy a bűvár a mélyben – élete kockáztatásával – kincseket talál, és azokat felszínre is hozza. Az én tapasztalatom szerint nem léteznek ilyen bűvárok. Ha lemennek is, csupán sarat markolva térnek ők vissza.”
<i>A feladó és a címzett:</i>
C) „Bizony itthon kellene maradnod szeretteid családi körében. Hagyd a hadakozást másra! Feletteseid meg fogják érteni döntésedet.”
<i>A feladó és a címzett:</i>
D) „Hogy versemben sok lenne a pórnép által használt kifejezés? Hogy a «kótog», a «csucsorodik», a «vukli», a «kuckó» és társai miatt díztelen, parlagi az én költői stílusom? Meglehet. Mifelénk, Somogyban ez járja. Tudom, más nyelven szól majd Méltóságod a Pozsonyi Diétán, de kritikája ellen a síromban is lázadok.”
<i>A feladó és a címzett:</i>
E) „Bocsásson meg nekem, a 22 évvel fiatalabbnak, hogy nem tudok jól írni új kötetéről, «Az Istenek halnak...» -ról. Bántóan rossz versek kötege ez a könyv. Költője két marokkal tömi belénk a zagyvaságot. Nem ártana, Uram, ha verseit hét esztendeig az asztalfiókban tartaná, és még barátai unszolására sem adná ki. Sokat kell még tanulnia.”
<i>A feladó és a címzett:</i>

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

2) **Montázs**... Különböző részleteket szerkesztettünk *kétsoronként* (eredeti helyesírás szerint) *egyetlen* versszakká. Nevezze meg a **költőket** és a **művek címét!**
Válaszelemenként **1 – 1** pontot kaphat.

Hálót fon az est, a nagy, barna pók, Nem mozdulnak a tiszai hajók.	→	<input type="text"/>
Jőj, kedves, örülni az éjbe velem, Ébren maga van csak az egy szerelem.	→	<input type="text"/>
Igézve álltam, soká, csöndesen, És percek mentek, ezredévek jöttek –	→	<input type="text"/>
És vissza nem foly az időnek árja, Előre duzzad, feltarthatlanul;	→	<input type="text"/>
Elhull a virág, eliramlik az élet... Úlj, hitvesem, úlj az ölembe ide!	→	<input type="text"/>

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

5)

Arany János: RENDÜLETLENÜL

Hallottad a szót: „rendületlenül -”
Midőn fölzeni myriád ajak
S a millió szív egy dalon hevül,
Egy lángviharban összecsapzanak?...
Oh, értsd is a szót és könnyelmű szájon
Merő szokássá szent imád ne váljon!

Sokban hívságos elme kérkedik,
Írányt még jóra, szépre is az ad;
Nem mondom: a hont ők nem szeretik;
De jobban a tapsot, mint a hazát...
Oh, értsd meg a szót és hiú dagályon
Olcso malasztá szent imád ne váljon!

Fényt űz csinált érzelmivel nem egy,
Kinek világát csak divat teszi:
Őnala köntös, eb, ló egyremegy,
S a hon szerelmén a hölgység veszi...
Oh, értsd meg a szót s függve női bájon,
Külcsillogássá szent imád ne váljon!

Van - fájdalom! - kinek cégér hona.
Hah! tózsér, alkusz és galambkufár:
Ki innen! e hely az Úr temploma:
Rátok az ostor pattogása vár!...
Oh, értsd meg a szót: kincs, arany kínáljon:
Nyerészkedéssé szent imád ne váljon!

Szeretni a hont gyakran oly nehéz: -
Ha bűnbélyeg sötétül homlokán,
Gyarló erényünk öntagadni kész,
Mint Péter a rettentő éjtszakán.
Oh, értsd meg a szót: fényben, vagy homályon -
De kishitűvé szent imád ne váljon!

Szeretni a hont - ah! még nehezebb,
Midőn az ár nő, ostromol, ragad...
És - kebleden be-vérző honfiseb -
Bújsz a tömegben, átkos egymagad.
Oh, értsd meg a szót s győzve a ragályon
Káromkodássá szent imád ne váljon!

Hallottad a szót: „rendületlenül?”
Ábránd, hiúság, múltó kegy, javak, -
Lenn a sikamló tér, nyomás felül,
Vész és gyalázat el ne rántsanak.
Oh, értsd meg a szót: árban és apályon
- Szirt a habok közt - hűséged megálljon!

Kérdéseink az eredeti helyesírással közölt **Arany-vershez** kapcsolódnak:

- a) Arany János egyértelműen *utal* az idézőjelek közt használt kifejezéssel a **költőre** és **művére** (név és cím):

Az elérhető pontszám:	1
Az elért pontszám:	

- b) A *negyedik* és az *ötödik* szakaszt olvasva **két** nagyon ismert **bibliai** történet juthat eszünkbe. **Fogalmazza meg** mindegyik lényegét – röviden – **2-2** pontért!

A negyedik szakaszban:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Az ötödik szakaszban:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

- c) A Biblia **melyik nagy egységében / részében** található a fentiek?

Az elérhető pontszám:	1
Az elért pontszám:	

- d) A **második** történetre a költő visszaütal *később is*. Írja le a *jellemző sort* – bizonyításként!

Az elérhető pontszám:	1
Az elért pontszám:	

- e) **Magyarázza meg** – röviden – az alábbi szavak *eredeti* és *versbeli jelentését* **1-1** pontért!

tőzsér = ...

.....

.....

.....

.....

dagály = ...

.....

.....

.....

.....

malaszt = ...

.....

.....

.....

.....

cégér = ...

.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

- f) A **malaszt** szavunk (régies formában) szerepel egy nagyon korai **nyelvelmlékünkben**.
Melyikben? Mikor keletkezett ez a fontos írás? A pontos válaszáért **2** pont adható.

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

- g) A költői én egyértelműen **védi** az **igazi értékeket** – például:

„Káromkodássá szent imád ne váljon!”

Ki az a **XX. századi költőnk**, aki hasonlóan fejezi ki önmagát, mert hasonló a célja is: a maradandó szépségeket óvnunk, védenünk kell?

„S dúlt hiteknek kicsoda állít / káromkodásból katedrálist?”

A **szerző** megnevezéséért és a mű **címéért 0,5-0,5** pontot kaphat!

Az elérhető pontszám:	1
Az elért pontszám:	

- h) A költő **értékhiányos** magatartásformákat állít szembe a **rendületlen hűség** eszményével. Ebben az összefüggésben **értelmezze** az alábbi kifejezéseket (**1-1** pont):

1) **merő szokás**

.....

.....

.....

.....

.....

2) **külcsillogás**

.....

.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

6) **Értelmezze** röviden a **Jónás könyve** című Babits-alkotásból idézett mondatokat!

a) „**Van időm, én várhatok.**”

.....

.....

.....

.....

b) „**Te csak prédikálj, Jónás, én cselekszem.**”

.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

7) **Verstani** kérdések:

a) Az eredeti helyesírással közölt idézetek alapján **határozza meg** a verselést (**1** pont), **állapítsa meg** a sorfajtaát (**1** pont), **nevezze meg** a strófát / versszakot (**1** pont)!
Idézetenként **3 – 3** pontot, összesen **6** pontot kaphat.

Berzsenyi Dániel: Wesselényi hamvaihoz (részlet)		
„Tekints le hozzánk hős eleid közül! Lebegj körülünk, légy szeretett hazád Védlelke, s oh add vissza fényes Díszidet deli magzatodban.”		
A verselés	A sorfajtaát	A strófa / versszak

<p>Csokonai Vitéz Mihály: Virág Benedek úrhoz (részlet)</p> <p>„Nékem zöld olajág s rózsalevél fedi Békés homlokomat, s páfusi lantomon A mirtusligetek lanyha Zefirjei Félszunnyadva enyelgenek.”</p>		
A verselés	A sorfajták	A strófa / versszak

- b) Az eredeti helyesírással közölt idézet alapján **adja meg** a rímképletet és a versszak nevét (**1 pont**), **nevezze meg** a sorfajt (**1 pont**)!

<p>Dante: Isteni színjáték – Pokol: XXVI. ének (részlet - Babits Mihály fordítása)</p> <p>„Mint a paraszt, ledőlve a hegyéltre nyáron, mikor legkevesebb időn át borúl a nap világos arca éjbe, s légy helyett szunyog zsong a levegőn át, tüzeztől látja csillagozni lassan, hol szüret áll, vagy szántás, lenn, a rónát: úgy láttam én, mihelyt elég magassan voltam, hogy szemeim fenékre láttak, a nyolcas számú bugyrot, csillagossan.”</p>	
A rímképlet és a versszak neve	Az alkalmazott sorfaj

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

- 8) **Irodalom és zene.** A felsorolás alapján **írja a mű címéhez a megfelelő szerző** nevét!
Csak a hibátlan sorért kaphat **1-1** pontot.

J. W. Goethe, Hernani/Ernani, Tell Vilmos, Szokolay Sándor, H. Ibsen, A. Sz. Puskin,
Ch. Gounod, Himnusz, G. Verdi, Várnász, F. Schiller, Faust, G. A. Rossini, Kölcsey F.,
F. G. Lorca, Peer Gynt, Erkel F., V. Hugo, Anyegin, E. Grieg, P. I. Csajkovszkij

Az irodalmi mű címe	Az alkotó neve	A zeneszerző

Az elérhető pontszám:	7
Az elért pontszám:	

- 9) **Írja le röviden, miként kapcsolódnak Shakespeare-hez az alábbi nevek és fogalmak?**
Jó válaszonként **1-1** pontot adunk.

Nevek és fogalmak	R ö v i d m a g y a r á z a t
Globe	
Stratford upon Avon	
Blank verse	
Arany János	

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

10) **Kitől** származnak az idézetek? **Húzza alá** a helyes választ! Összesen **5** pontot kaphat.

a) „**A haza minden előtt.**”

Petőfi - Kölcsey - Vörösmarty

b) „**Mi vitézül élünk, vitézül meghaljunk...**”

Zrínyi - Balassi - Csokonai

c) „**Miért nő a fű, hogyha majd leszárad?**”

Arany - Juhász - Babits

d) „**Magam vagyok. / Nagyon.**”

Ady - József A. - Tóth Á.

e) „**Mondd, van-e ott haza még, ahol értik e hexametert is?**”

Illyés - Radnóti - Kosztolányi

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

11) **Összehasonlítás:** a Berzsenyi-vers (1799 körül) és a Kosztolányi-alkotás (1917) szövegét olvasva **fogalmazzon meg** legalább **négy hasonló** és **négy eltérő** tény / **motívumot!** Minden jó észrevétel **1-1** pontot ér.

<p>Berzsenyi Dániel: Osztályrészem Partra szállottam. Levonom vitorlám. A szelek mérgét nemesen kiálltam. Sok Charybdis közt, sok ezer veszélyben Izzada orcám.</p> <p>Béke már részem: lekötöm hajómat, Semmi tündérkép soha fel nem oldja. Oh te, elzárt hely, te fogadd öledbe A heves ifjút!</p> <p>Bár nem oly gazdag mezeim határa, Mint Tarentum vagy gyönyörű Larissa, S nem ragyog szentelt ligetek homályin Tíburi forrás:</p> <p>Van kies szőlőm, van arany kalással Biztató földem: szeretett Szabadság Lakja hajlékom. Kegyes istenimtől Kérjek-e többet?</p>	<p>Kosztolányi Dezső: Boldog, szomorú dal</p> <p>Van már kenyerem, borom is van, van gyermekem és feleségem. Szívem minek is szomorítsam? Van mindig elég eleségem. Van kertem, a kertre rogyó fák suttogva hajolnak utamra és benn a dió, mogyoró, mák terhétől öregbül a kamra. Van egyszerű, jó takaróm is, telefonom, úti bőröndöm, van jó-szívű jót-akaróm is, s nem kell kegyekért könyörögnöm. Nem többet az egykori köd-kép, részegje a ködnek, a könnynek, ha néha magam köszönök még, már sokszor előre köszönnek.</p>
--	--

<p>Vessen a végzet, valamerre tetszik, Csak nehéz szükség ne zavarja kedvem: Mindenütt boldog meglelégedéssel Nézek az égre!</p> <p>Csak te légy vélem, te szelíd Camoena! Itt is áldást hint kezéd életemre, S a vadon tájék kiderült virány lesz Gyenge dalodra.</p> <p>Essem a Grönland örökös havára, Essem a forró szerecsen homokra: Ott meleg kebled fedez, ó Camoena, Itt hűves ernyőd.</p>	<p>Van villanyom, izzik a villany, tárcám van igaz szinezüstből, tollam, ceruzám vigan illan, szájamban öreg pipa füstöl. Füldő van, üdíteni testem, langy téa beteg idegemnek, ha járok a bús Budapesten, nem tudnak egész idegemnek. Mit eldalolok, az a bánat könnyekbe borít nem egy orcát és énekes ifju fiának vall engem a vén Magyarország. De néha megállok az éjen, gyötrődve, halálba hanyatlón, úgy ásom a kincset a mélyen, a kincset, a régít, a padlón, mint lázbeteg, aki föleszmél, álmát hüvelyezve, zavartan, kezem kotorászva keresgél, hogy, jaj, valaha mit akartam. Mert nincs meg a kincs, mire vágytam, a kincs, amiért porig égtem. Itthon vagyok itt e világban s már nem vagyok otthon az égben.</p>
---	--

Hasonlóságok:

1).....

.....

2).....

.....

3).....

.....

4).....

.....

Különbségek:

1).....

.....

2).....

.....

3).....

.....

4).....

.....

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

12) **Húzza alá a hibás adatokat a Zrínyi Miklósról** szóló életrajzi szövegben!

Nem szükséges javítania azokat. Az észrevett hibákért egyenként **0,5** pontot adunk.

Büszkén vállalom nevem mellett a „költő és hadvezér” megjelölést, hiszen már nagyapám is harcolt a hazáért, amikor 1566-ban védte Siklóst.

A király öfelsege a nevelésemet Bornemisza Péterre bízta; így főként neki köszönhettem, hogy eljuthattam Grazba, Bécsbe, Nagyszombatba.

Családunk királyi ajándékként kapta a Tolna megyei Zerín (Zrin) várát.

Felnőttként is átélhettem a tizenöt éves háború borzalmait. A harcok elmúltával összefoglaltam a tapasztalataimat, melyek alapján a magyar nemzeti hadsereg felállítását tartottam az egyik legfontosabbnak teendőnek.

Simontornyán és környékén saját fegyvereseim vigyáztak a rendre.

Sokat írtam a hadsereg szervezési kérdéseiről, így például a Távoli kis tracta című epigrammában, illetve a Vitéz kapitányban. A török átrium ellen való orvosság minden magyart figyelmeztet az egyre fenyegetőbb veszélyre.

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

- 13) **Középkor** vagy **reneszánsz** vagy **barokk**... A **12 megállapítás, tény** vagy **név** közül **négy-négy** tartozik egy-egy **korszakhoz / stílusirányzathoz**. Minden jó társításért **0,5** pontot kaphat.

Michelangelo – Sok az arany szín – Assisi Szent Ferenc – Mozgalmasság és pompa –
 – Emberközpontú gondolkodás – Himnuszok és zsoltárok – Monumentalitás – Bernini
 – Névtelenség – Életöröm és természetszeretet – Lovagi erények – Széphistória

Középkor	1) 2) 3) 4)
Reneszánsz	1) 2) 3) 4)
Barokk	1) 2) 3) 4)

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

- 14) E feladat a pályázó által választott, a második fordulóban kifejtendő témakörre vonatkozik.

A választott téma:

Fogalmazzon meg két szakmai kérdést, problémát, amelyben segítséget kérne / várna a téma szakértőjétől! Minden színvonalas kérdés / megfogalmazott probléma 1 pontot ér.

- 1) .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- 2) .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

ÉRTÉKELÉS

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Elérhető pontszám	Pontszám (A javító tanár tölti ki.)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV-bizottság tölti ki.)
/ / / / /				
1)	Fiktív levélrészletek	10		
2)	Montázs	10		
3)	Olvashatta-e...	5		
4)	Istenek - istennők	10		
5)	Arany János: Rendületlenül	16		
6)	Babits: Jónás könyve	4		
7)	Verstan	8		
8)	Irodalom és zene	7		
9)	Shakespeare	4		
10)	Idézetek	5		
11)	Összehasonlítás: Berzsenyi - Kosztolányi	8		
12)	Hibás Zrínyi-életrajz	5		
13)	Középkor – Reneszánsz - Barokk	6		
14)	A választott téma	2		
/ / / / /				
Az elérhető maximális pontszám		100		